

ผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาสำนักงานเลขานุการ
สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร*
**Administrative Performances based on Good Governance:
A Case Study of Secretarial Division,
Department of Public Work, Bangkok Metropolitan Administration (BMA)**

ศุภณัฐ โต๊ะหวัง**

SUPHANAT TOHWANG

6314832035@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขานุการ สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร และวิจัยสนาม ในส่วนของการวิจัยสนามได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานเลขานุการ สำนักการโยธา ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 ด้าน มาใช้ในการบริหารงานในทุกภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ปัญหาของบุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์กร ทำให้บางส่วนไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ และปัญหาด้านอัตรากำลังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดภาระงานที่มากกว่าจำนวนบุคลากร จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจหรือมีการส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม กิจกรรม เป็นต้น 2) ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงาน และเพิ่มอัตรากำลังให้มีจำนวนเพียงพอรองรับปริมาณงาน 3) ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรมากขึ้น

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล ; การบริหารงาน ; สำนักงานเลขานุการ สำนักการโยธา

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาสำนักงานเลขานุการ สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร

**นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเชื่อว่าสาเหตุสำคัญมาจากความบกพร่อง อ่อนแอ หย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน จึงต้องวางรากฐานในการบริหารราชการแนวใหม่ไปพร้อมกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาคเอกชน และยังมีการกล่าวถึงคำว่า Good Governance ในความหมายแบบเดียวกันด้วย ทั้งนี้ได้มีการนิยามคำว่า Good Governance กันไปหลากหลาย ได้แก่ การบริหาร การปกครองที่ดี ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐแห่งชาติ สุประชาสนการ ฯลฯ ดังนั้น เพื่อให้ทางราชการได้ใช้คำว่า Good Governance ไปในทางเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดให้แปลว่า "การปกครองที่ดี" ซึ่งสรุปความหมายในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง การบริหารงานโดยประชารัฐที่มีการส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเป็นพหุภาคีและประสานการสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการ และปัญหาของ ประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีต่อประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส เสมอภาค และเป็นธรรม

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงาน ส่วนราชการ ซึ่งในมาตรา 52 โดยกำหนดให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 5 และหมวด 7 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น โดยประสิทธิผลขององค์การมีผลชีวิตระดับที่คนสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้มากขึ้นเพียงใด

ดังนั้น การบริหารงานในระบบราชการตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ต้องเป็นประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจ ประกอบด้วย ข้าราชการที่ทำหน้าที่รับใช้แผ่นดิน จำเป็นต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรในมุมมองของการบริหารโครงการ รวมทั้งข้าราชการที่ดีควรมีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อส่วนที่ได้อำนาจ กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ตัดสินใจดำเนินการและประเมินผล มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และการให้ความสำคัญกับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งคนด้อยโอกาส และโดยมีการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งหมายถึงระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้นว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความมีประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ ส่วนราชการทุกหน่วยงาน สามารถตั้งอยู่บนหลักการบริหารงานที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เทียบธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

ธรรมาภิบาลนั้นเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารและการปกครองในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันนี้โลกได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของกระแสโลกาภิวัตน์ และหลักธรรมาภิบาลควมมีมากขึ้น แทนการสนใจเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบในสมัยก่อน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน และการดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่อกันที่หนึ่ง รวมทั้งมีการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาเรื่องของการเมือง

การปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะทำให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนการมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจในเรื่องเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และประชาชน ดังนั้น การบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น การบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการ พนักงานภาคเอกชน เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตั้งอยู่บนหลักการบริหารงานที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไป พร้อมให้มีการตอบคำถามหรือการตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบองค์กร มีศีลธรรมและจริยธรรมในการทำงาน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ การตัดสินใจ การดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน โดยมีการส่งเสริมสภาพภาพหญิงชายและให้ความสำคัญกับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งคนด้อยโอกาส ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม ในการรับโอกาสต่าง ๆ ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากรัฐอีกด้วย ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ กระบวนการ และเป็นเป้าหมายไปในตัว การมีธรรมาภิบาลอาจนำมาสู่การมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ในที่สุดและการมีประชาธิปไตยก็นำมาสู่การมีผลทางสังคมคือการมีการพัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่องและสถาพร ตลอดจนนำมาสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้โดยสันติวิธี

กรุงเทพมหานคร, สำนักการโยธา (ม.ป.ป.) ได้อธิบายว่า สำนักการโยธามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมโครงข่ายถนน เริ่มตั้งแต่การวางแผนงานโยธา การออกแบบถนน/สะพาน การจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดิน การควบคุมการก่อสร้าง การตรวจวิเคราะห์วัสดุก่อสร้าง การบำรุงรักษาถนนและสะพาน การควบคุมอาคาร การดูแลรักษาที่สาธารณะ และการสำรวจและจัดทำแผนที่ที่ดิน ซึ่งภารกิจหลักของสำนักการโยธา ประกอบด้วยการก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายถนน เช่น ถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนโครงข่ายจราจร สะพาน ทางลอด ทางต่างระดับ และทางยกระดับ เป็นต้น

สำนักการโยธา มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการโยธา การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับงานโยธาและงานโครงสร้างพื้นฐาน การตรวจสอบ วิเคราะห์ ควบคุมคุณภาพวัสดุก่อสร้าง การก่อสร้าง การบูรณะและบำรุงรักษาทาง การออกแบบ การควบคุมการก่อสร้าง การควบคุมอาคาร การสำรวจและจัดทำแผนที่ที่ดิน และการจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดิน

สำนักการโยธา แบ่งส่วนราชการภายในเป็นดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนักงาน ช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการ การดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล งานการคลัง การเงินและบัญชี งานงบประมาณ งานพัสดุ งานด้านกฎหมาย งานประชาสัมพันธ์ งานดูแลอาคาร สถานที่และยานพาหนะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. กองแผนงานและประสานสาธารณูปโภค มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์และจัดทำแผนปฏิบัติราชการแผนงานหรือแผนพัฒนาด้านการโยธาและงานของสร้างพื้นฐานให้บูรณาการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนพัฒนากรุงเทพมหานครหรือแผนพัฒนาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการจัดอบรมศึกษาดูงานหรือกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานโยธาและงานโครงสร้างพื้นฐานจัดเก็บรวบรวมวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศด้านการโยธาและโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และให้บริการข้อมูลข่าวสารของสำนักการโยธาพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับงานโยธาและงานโครงสร้าง

พื้นฐานตลอดจนดำเนินการจัดตั้งและปฏิบัติงานศูนย์สารสนเทศของสำนักการโยธาพัฒนาและบำรุงรักษา ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสำนักการโยธาดำเนินการรับจดทะเบียนเป็นผู้รับจ้างเหมางานก่อสร้างของ กรุงเทพมหานครพิจารณาขอเลื่อนชั้นและพิจารณาโทษผู้รับจ้างเหมางานก่อสร้างของกรุงเทพมหานคร คำนวณเงินเพิ่มหรือลดตามเงื่อนไขสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) พิจารณานุญาตกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการอนุญาตให้หน่วยงานสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานดำเนินการก่อสร้างในเขตทางสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการโยธา รวมทั้งตรวจสอบกำกับดูแลให้การดำเนินการก่อสร้างเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยตรวจสอบประสานงานการส่งมอบ-รับมอบพื้นที่ก่อสร้างของหน่วยงานสาธารณูปโภคและ โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างในเขตทางสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนัก การโยธาให้เรียบร้อยและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. กองวิเคราะห์และวิจัย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบและทดสอบคุณภาพวัสดุที่ใช้ใน งานก่อสร้างของกรุงเทพมหานคร เอกชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานราชการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามแบบและ รายการที่กำหนด จัดเก็บค่าบริการทดสอบหรือตรวจสอบคุณภาพวัสดุให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร ศึกษาและวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับคุณสมบัติวัสดุและวิจัยการทดสอบวัสดุที่ใช้ในงานวิศวกรรมของ กรุงเทพมหานคร ให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในงานก่อสร้าง ตรวจสอบ วิเคราะห์เพื่อประเมินคุณภาพวัสดุและความมั่นคงแข็งแรงของสิ่งก่อสร้างที่สร้างแล้วเสร็จ และปฏิบัติหน้าที่ อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4. สำนักงานก่อสร้างและบูรณะ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการซ่อมแซม บูรณะ ถนน ตรอก ซอย ทางเท้า คันหิน รางดิน สะพานข้ามคลอง และสะพานท่อ สำรวจ ตรวจสอบ บำรุงรักษา ซ่อมแซม บูรณะ ถนนและทางเท้าในเขตพระราชฐาน ควบคุมการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องทุ่นแรง เครื่องจักรกล และยานพาหนะชนิดต่าง ๆ ควบคุมการผลิตแอสฟัลต์ สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านบรรเทาวิบัติ ภัยดำเนินการติดตั้งตรวจสอบควบคุมไฟฟ้าสาธารณะในถนน ตรอก ซอย และสะพานต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่ อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

5. สำนักงานออกแบบ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ วิเคราะห์ และวางผัง เพื่อกำหนดรูปแบบรายการเขียนแบบด้านสถาปัตยกรรม งานอาคาร ด้านงานตกแต่งภายในอาคาร หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำรวจ ออกแบบ เขียนแบบงานวิศวกรรมโครงสร้าง และงานระบบของอาคาร ดำเนินการดำเนินงาน อนุรักษ์ศิลปกรรม วจิตรศิลป์ นิเทศศิลป์ ดำเนินการด้านงานออกแบบ เขียนแบบ ควบคุมจัดสร้าง ตกแต่ง สถานที่ในงานพลับพลา พิธี งานพิธี หรืองานกิจกรรมอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนา งานด้านการออกแบบ เพื่อกำหนดรูปแบบการประหยัดพลังงานภายในอาคาร ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับ รูปแบบ รายการก่อสร้าง ตลอดจนงานด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานอาคาร แก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับรูปแบบ ขณะดำเนินการก่อสร้าง ดำเนินการประมาณ ราคา การแบ่งงวดงาน งวดเงิน ตามสัญญาก่อสร้างงานอาคาร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับ มอบหมาย

6. กองควบคุมการก่อสร้าง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนบริหารโครงการและควบคุมงาน ก่อสร้างในงานวิศวกรรมทางและงานอาคารของกรุงเทพมหานครให้ถูกต้องตามรูปแบบรายการและสัญญา ให้การสนับสนุน การควบคุมการก่อสร้าง หรืองานปรับปรุงอาคารของหน่วยงานในกรุงเทพมหานคร ที่ขอ ความร่วมมือ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

7. สำนักงานควบคุมอาคาร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบ ควบคุม แนะนำ เกี่ยวกับการขอ อนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้ หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่าง ๆ ตรวจสอบ พิจารณารายงานผลการตรวจสอบอาคาร และออกไปรับรองการตรวจสอบอาคาร (ร.1) จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับอาคารในกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นระบบ รวบรวม ตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ขออนุญาต หรือยื่นแจ้งก่อสร้าง หรือดัดแปลง ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย ควบคุมอาคาร เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกังาน ควบคุมอาคาร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

8. กองสำรวจและแผนที่ที่ดิน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจและรังวัด เพื่อจัดทำแผนที่ รายละเอียดถนน ตรอก ซอย คู คลอง และรูปตัดสภาพพื้นที่ภูมิประเทศเพื่อประโยชน์ในการวางผังอาคาร สถานที่ราชการ การออกแบบ และการก่อสร้าง สำรวจและจัดทำแผนที่เพื่อการปักแนวศูนย์กลางถนน เขต ถนน ตรอก ซอย คู คลอง เพื่อการก่อสร้างปรับปรุงถนน ท่อระบายน้ำ ทางเท้า และการปรับปรุงด้าน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ดำเนินการจัดทำแผนที่รายละเอียดเพื่อการตัดถนน ตรอก ซอย การกำหนดค่าระดับใน การก่อสร้าง ปรับปรุงถนน ท่อระบายน้ำ ทางเท้า และสะพานตลอดจนการสร้างและตรวจสอบมาตรฐาน มาตรฐาน ตรวจสอบและประสานงานกำหนดแนวเขตที่สาธารณะ ถนน ตรอก ซอย คลอง ลำบึง ลำกระโดง ลำราง ตลอดจนคูน้ำสาธารณะต่าง ๆ ให้คงสภาพการเป็นที่สาธารณะ ให้การสนับสนุนเพื่อการสำรวจและ ตรวจสอบที่ดินหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นขอความร่วมมือ จัดทำประวัติความเป็นมาของถนน ตรอก ซอย สะพาน และที่สาธารณประโยชน์ สำรวจตรวจสอบที่ดินที่ประชาชนอุทิศ หรือโอน ให้เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อนำมาจัดขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ สำรวจตรวจสอบถนน ตรอก ซอยที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาประกาศลงทะเบียนทางหลวงท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติทาง หลวง และสำรวจตรวจสอบทางน้ำที่ดินสาธารณประโยชน์และที่ดินของกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาขึ้นทะเบียน ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพหรือพระราชบัญญัติโอนที่สาธารณประโยชน์ รวบรวมและจัดเก็บงาน ทะเบียนที่ดินสาธารณะ งานทะเบียนทางหลวง งานทะเบียนที่ดินทางน้ำ และงานถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ ให้เป็นระบบ ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดิน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

9. สำนักงานจัดกรรมสิทธิ์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 และตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จัดทำแผนที่เพื่อประกอบการเสนอพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินและ ทรัพย์สินในเขตทางเวนคืน เพื่อใช้ในการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือการผังเมือง หรือประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ของกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน หรือโดยการขออุทิศ ซื่อ ชาย โอน แลกเปลี่ยน ขอใช้ ขอเช่า เช่าซื้อที่ดินอาคารเพื่อกิจการของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ ค่าทดแทน การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ดำเนินการแก้ต่างและดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในคดีปกครอง (เวนคืน) พิจารณาดำเนินการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนให้แก่เจ้าของหรือทายาทร้องขอ และปฏิบัติหน้าที่ อื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. สำนักงานวิศวกรรมทาง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนแม่บท และ วางแผนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านงานทางของกรุงเทพมหานคร สำรวจ ออกแบบ กำหนดรายการ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านงานทางของกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์สภาพโครงสร้าง ตรวจสอบความมั่นคง

แข็งแรงสมบูรณ์ และเป็นปกติของโครงสร้างพิเศษ ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซมสะพานและโครงสร้างพิเศษ ประมาณราคาค่าก่อสร้าง แบ่งงวดงาน งดเงินตามสัญญาจ้าง ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านงานทางของกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา เป็นส่วนราชการหนึ่งของสำนักงานโยธา ได้มีการบริหารราชการเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554 มีการแบ่งส่วนราชการย่อยเป็น 4 ฝ่าย 2 กลุ่มงาน

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล รวมถึงแนวทาง รูปแบบ วิธีการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เป็นกลุ่มตัวอย่าง (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ข, หน้า 46) โดยเลือกจากกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารงานของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา จำนวน 10 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหาร ในสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มงาน สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา จำนวน 1 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา

2) เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ผู้ปฏิบัติระดับชำนาญการ ปฏิบัติการ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา จำนวน 8 คน ประกอบด้วย นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ และนักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ

3) เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ปฏิบัติระดับชำนาญงาน และปฏิบัติงาน สำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา จำนวน 1 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่งานพัสดุปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช,

2563, หน้า 75) และการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็นสองส่วน ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

2.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา เอกสารประกอบการบรรยาย เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

2.2 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด

2.3 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือการปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถามแล้ว จึงนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถามแล้ว จึงนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นโยบาย กฎระเบียบ คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น

4. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาสำนักงานเลขานุการ สำนักงานการโยธา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยการวิจัยเอกสารและการวิจัยสนาม พบว่า สำนักงานเลขานุการ สำนักงานการโยธา ได้นำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้หน่วยงาน ส่วนราชการ 1) เพื่อให้เกิดการบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน 2) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) เพื่อให้มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) เพื่อให้มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น 5) เพื่อให้ประชาชน และผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการจากภาครัฐ 6) เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ โดยประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว คือ รัฐสามารถกำหนด

นโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานได้ชัดเจน และมีกลไกที่จะพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้นไป ส่วนราชการและข้าราชการมีแนวทางในการปฏิบัติราชการที่เป็นมาตรฐานชัดเจนมีความโปร่งใส สามารถวัดผลการดำเนินงานได้ และประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนราชการ

นอกจากนี้ ผู้รัฐได้ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลายแล้ว ยังมีการกล่าวถึง องค์ประกอบหรือลักษณะของหลักธรรมาภิบาลไว้หลากหลายเช่นเดียวกัน ดังนี้

พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม และคณะ (2564, หน้า 39) สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 101) ธรรมาภิบาล (Good Governance) แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้รับการยอมรับมากขึ้นประมาณทศวรรษ 1980 เมื่อธนาคารโลกได้เริ่มนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการกำหนดนโยบายกู้เงินกับประเทศกำลังพัฒนาแนวคิดดังกล่าวได้รับการขานรับจากองค์การระหว่างประเทศหลายแห่ง ในปี 1966 IMF ได้ส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็หลักนิติธรรม การปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อการตรวจสอบภาครัฐในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ รวบรวมไว้ดังนี้

World Bank (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 101) การใช้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ

UNDP (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 101) การใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และการบริหารในการดำเนินการของประเทศในทุกระดับ โดยมีกลไก กระบวนการ และสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงความต้องการ โดยใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้บรรลุตามหน้าที่และประสานความแตกต่างโดยผ่านกลไก กระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

IMF (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 101 - 102) แนวทางที่เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ ความโปร่งใสของบัญชีการใช้จ่ายของรัฐบาล ประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรสาธารณะ ตลอดจนเสถียรภาพและความโปร่งใสของสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของภาคเอกชน

OECD (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 102) บทบาทของผู้มีอำนาจของรัฐในการสร้างสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเอื้อต่อกลุ่มต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจให้สามารถทำงานได้ และในการกำหนดการกระจายผลประโยชน์ เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง

UNESCAP (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 102 - 103) กระบวนการในการตัดสินใจและกระบวนการซึ่งการตัดสินใจได้รับการปฏิบัติ (หรือไม่ปฏิบัติ) เสนอว่าธรรมาภิบาลประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1) การตรวจสอบได้ (Accountable) โดยทั่วไปองค์กรจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการกระทำขององค์กรนั้น การตรวจได้ไม่สามารถนำไปบังคับใช้ได้โดยปราศจากความโปร่งใสและหลักนิติธรรม

2) ความโปร่งใส (Transparent) คือ การตัดสินใจและการบังคับใช้ให้มีการปฏิบัติตาม

หลักนิติธรรม และยังหมายถึงว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจนั้น สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้โดยอิสระ โดยที่ข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้ในรูปแบบและสื่อที่เข้าใจได้ง่าย

3) การตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Responsive) ธรรมชาติของสถาบันและกระบวนการซึ่งพยายามจะตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสียในระยะเวลาที่สมเหตุสมผล

4) ความเท่าเทียมกันและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Equitable and Inclusive) สังคมที่มีการกินดีอยู่ดีต้องมีหลักประกันว่าสมาชิกทั้งหมดรู้สึกตนว่า ตนเองมีส่วนร่วมในสังคม ไม่ได้ถูกแบ่งแยกออกจากสังคมส่วนใหญ่โดยเฉพาะบุคคลที่ด้อยโอกาส ต้องมีโอกาสในการปรับปรุงและรักษาสถานภาพการกินดีอยู่ดี

5) ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ (Effective and Efficient) ธรรมชาติของสถาบันจะผลิตผลที่สามารถบรรลุความต้องการของสังคมได้ ในขณะที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าด้วยประสิทธิภาพในบริบทของธรรมชาติของกระบวนการครอบคลุมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและป้องกันสิ่งแวดล้อมด้วย

6) การมีส่วนร่วม (Participatory) การมีส่วนร่วมทั้งผู้หญิงและผู้ชายเป็นหลักที่สำคัญในธรรมชาติของการมีส่วนร่วมเป็นได้ทั้งทางตรงและผ่านสถาบันที่ได้รับการยอมรับหรือเป็นตัวแทน การมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีการบอกกล่าวและจัดระบบด้วย

7) นิติธรรม (Follows the Rule of Law) การบริหารจัดการที่ดีต้องการกรอบทางกฎหมาย เพื่อที่จะบังคับใช้อย่างเป็นธรรม เป็นการปกป้องด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะคนกลุ่มน้อย นิติธรรมต้องอาศัยความเป็นอิสระขององค์กรศาลและตำรวจที่มีความเป็นธรรมและไม่คอร์รัปชัน

8) ฉันทามติ (Consensus-Oriented) สังคมประกอบด้วยคนหลายกลุ่มซึ่งมีความเห็นแตกต่างกัน หลักการบริหารจัดการที่ดีควรทำให้เกิดหลักฉันทามติในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชุมชนโดยรวม ซึ่งการทำเช่นนี้ได้ต้องอาศัยมุมมองสำหรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลแบบยั่งยืน และวิธีการในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว โดยอาศัยความเข้าใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและบริบทของสังคมนั้น และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 103 - 104) กล่าวว่า ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ อย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1) ด้านหลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2) ด้านหลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรดาคำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงรงศ์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2564 (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2564ค, หน้า 104 - 105) มีว่าการบริหารบ้านเมืองที่ดี

1) เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) เพื่อให้ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) เพื่อให้มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

จังหวัดลำพูน, คณะกรรมการธรรมาภิบาล (2557) อธิบายว่า พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 วรรคแรก (ปัจจุบัน เป็นฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550) ได้กำหนดว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 เป็นเพียงข้อมูลกำหนดที่แสดงถึงเป้าหมายหลักที่ต้องดำเนินการแต่ยังขาดการกำหนดวิธีการปฏิบัติของส่วนราชการ และข้าราชการที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายหลัก โดยต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และสั่งการให้หน่วยงานส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นแนวเดียวกัน โดยไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการเลือกปฏิบัติของแต่ละส่วนราชการ ทั้งนี้ สามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนได้ จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวขึ้น เพื่อให้ทุกส่วนราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้เกิดการบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) เพื่อให้มีการลดขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น
- 5) เพื่อให้ประชาชน และผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวกในการให้บริการและการตอบสนองความต้องการจากภาครัฐ

6) เพื่อให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากพระราชกฤษฎีกา คือ

- 1) ภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานได้ชัดเจน และมีกลไกที่จะพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้นไป

2) หน่วยงาน ส่วนราชการ และข้าราชการมีแนวทางในการปฏิบัติราชการที่เป็นมาตรฐานชัดเจน มีความโปร่งใส สามารถวัดผลการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

3) ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนราชการ

วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี (2564, หน้า 169) ได้กล่าวว่า เทคนิคการบริหารงานสมัยใหม่

หลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง แนวคิดการบริการที่ได้รับการออกแบบสร้างขึ้น เพื่อให้การบริหารงานในวันหรือรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว

การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง แนวคิดที่จะทำให้ทุกคนในสังคมเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแทนที่การบริหารจัดการแบบเดิม

ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องระดับองค์การ รัฐบาล หรือเอกชน รวมองค์การไม่แสวงกำไร และได้ให้ความหมายกว้าง ๆ “โครงสร้างการจ้ององค์การ นโยบาย กระบวนวิธีปฏิบัติ และระบบการควบคุมภายในองค์การที่ออกแบบมาเพื่อใช้ชี้้นำการปฏิบัติงานทั้งหมดในลักษณะต่อเนื่อง และควบคุมกิจกรรมทั้งหมด จะต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความเอาใจใส่ต่อการปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด และต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่กำหนด เพื่อจะได้รายงานถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของตน” (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2565, หน้า 8 - 10)

ลักษณะขององค์การธรรมาภิบาล หลักการขั้นพื้นฐานขององค์การที่มีธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือธรรมาภิบาลนั้น โดยทั่วไปจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญ 8 ประการ คือ

1. คุณค่าจริยธรรม (Ethical Values) คำว่า จริยธรรมในที่นี้ หมายถึง การปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ (Code of Corporate Conduct) และจริยธรรมของพนักงาน (Code of Ethics) ขององค์การ

2. การเปิดใจกว้าง (Openness) นั้น หมายถึง Board of Directors และฝ่ายจัดการมีการเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสีย และผู้รับประโยชน์ในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ และการปฏิบัติ (Decision – Making Process and Actions) ที่ได้กระทำไปให้ทราบโดยทั่วกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งรวมถึงการเปิดใจกว้างในการยอมให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติการณ์ของตนเองอย่างละเอียดได้ด้วย

3. ความยุติธรรม (Fairness) หมายถึง ผู้ถือหุ้น หรือผู้มีส่วนได้เสีย จะได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน โดยมีกลไกป้องกันมิให้เกิดมีการเอารัดเอาเปรียบกันอย่างไม่เป็นธรรม

4. ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การเปิดเผยดำเนินงาน และรายงานทางการเงินของกิจการอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ มีความชัดเจน และเรียบง่าย

5. ความรับผิดชอบ (Accountability) ในที่นี้ หมายถึง กระบวนวิธีปฏิบัติซึ่งมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในการตัดสินใจและการกระทำโดยเสนอตัวเองให้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ที่มีความเหมาะสม

6. ระบบควบคุมภายในดี (Good System of Control) หมายถึง องค์การมีมาตรฐานการควบคุมภายในที่มีระบบแบบแผนที่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้ ภายใต้เงื่อนไขค่าใช้จ่ายของการควบคุม มีไม่มากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีระบบควบคุมภายในนั้น

7. ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) องค์การที่มีธรรมาภิบาลพร้อม ควรต้องมีกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างน้อยในระดับหนึ่งที่ได้คาดหวังไว้

8. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง องค์การที่มีธรรมาภิบาลต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่กำหนดไว้ โดยพยายามไม่บ้ายเบี่ยงหรือหลีกเลี่ยง หรือหลบกฎหมายอย่างไร้จริยธรรม

นอกจากนี้ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานยังสอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2549) (อ้างถึงใน วิชา พังวิวัฒน์นิกุล, 2564, หน้า 30) ได้รวบรวมการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ไว้ด้วยกัน 3 หลักการ ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการตอบสนอง และซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก และเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ คุณภาพ การรับผิดชอบต่อผลงาน และยังได้นำเสนอเครื่องมือ หรือ วิธีการสำหรับใช้ในการปฏิรูปประเภทต่าง ๆ เช่น การตัดทอนงบประมาณ การลดขนาดกำลังคนภาครัฐ การแปรสภาพกิจการของรัฐให้เป็นเอกชน การเปิดให้มีการแข่งขันหรือการทดสอบตลาด การลดกฎระเบียบและการควบคุม การทำให้มีความถูกต้องตามกฎหมาย และการเปิดเสรีกลไกตลาด การบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารคุณภาพโดยรวม การจัดทำข้อตกลงและวัดผลการดำเนินงาน

วิชา พังวิวัฒน์นิกุล (2564, หน้า 32 - 33) อธิบายไว้ว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา และสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เพื่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา การวิจัยพบว่า

ในการบริหารงานของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

หลักประสิทธิผล มีการกำหนดตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานแต่ละผลงาน เพื่อกำหนดทิศทางในการทำงานให้ชัดเจน และมีการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ

หลักประสิทธิภาพ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน เพื่อลดทรัพยากรด้านต้นทุน และแรงงาน รวมทั้งระยะเวลาในการทำงาน เช่น การนำ QR Code มาใช้ในการปฏิบัติแทนการแนบเอกสาร

หลักการตอบสนอง มีกำหนดเจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือการทำงานแบบเร่งด่วนได้ทันต่อระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ในเวลานั้น

หลักการรับผิดชอบ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในภารกิจของงานแต่ละบุคคลที่ชัดเจนในรูปแบบคำสั่งมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือความขัดแย้งว่างานอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของบุคคลใด

หลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับบุคคลทั่วไป สามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการได้ เช่น มีการเปิดเผยเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ ครุภัณฑ์ ติดที่สาธารณชนได้เห็นข้อมูลหรือประกาศในเว็บไซต์ของหน่วยงาน

หลักการมีส่วนร่วม มีการร่วมรับฟังความคิดเห็น เสนอแนะแนวคิดจากบุคลากรในหน่วยงาน ในกรณีที่มีการปรับโครงสร้างหน่วยงาน หรือในกรณีปรับเปลี่ยนหรือยุบตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

หลักการกระจายอำนาจ มีการมอบหมายอำนาจในการตัดสินใจหรือลงนามในเอกสารสำคัญของทางราชการจากหัวหน้าหน่วยงานลงมาตามระดับสายการบังคับบัญชา โดยมีการทำเป็นคำสั่งมอบอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

หลักนิติธรรม มีการนำพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่กำหนดไว้ มาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยความเป็นธรรม

หลักความเสมอภาค มีการนำเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละรอบปีงบประมาณอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งระดับความอาวุโสในการทำงาน เพื่อให้ทุกคนอยู่ในเกณฑ์เดียวกัน

หลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีการหาข้อตกลงทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หาสาเหตุประเด็นของปัญหาหรือข้อบกพร่อง เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง

ประเด็นที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา การวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีดังนี้

2.1 ปัญหาของบุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์กร ทำให้บางส่วนไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้

2.2 ปัญหาด้านอัตรากำลังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดภาระงานที่มากกว่าจำนวนบุคลากร จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง

ประเด็นที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานโยธา การวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีดังนี้

3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม กิจกรรม เรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมขององค์กรในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

3.2 มีการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้การดำเนินการเป็นอย่างต่อเนื่อง มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงาน และเพิ่มอัตรากำลังให้มีจำนวนเพียงพอรองรับปริมาณ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นที่พึงพอใจ สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา

1. ปัญหาของบุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในองค์กร ทำให้บางส่วนไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล (2554) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยสรุปพบว่า บุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน ข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าคณะผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลเมืองแพร่ยังไม่ค่อยดีพอ และยังไม่เป็นที่น่าพอใจของประชาชนในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น คณะผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะพิจารณาข้อผิดพลาดบางส่วนของงานบริหารงานยอมเกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของเทศบาลโดยรวมยังขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัญหาด้านอัตรากำลังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดภาระงานที่มากกว่าจำนวนบุคลากร จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง ส่งผลกระทบให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา

แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา

1. ควรสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม กิจกรรม เรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมขององค์กรในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพรรณ ผิวอ่อน (2559) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางการบริหารงานที่ควรจะให้ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการอบรมพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างสม่ำเสมอ

2. ควรให้มีการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้การดำเนินการเป็นอย่างต่อเนื่อง มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงาน และเพิ่มอัตรากำลังให้มีจำนวนเพียงพอรองรับปริมาณ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นที่พึงพอใจ สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจหรือมีการส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เช่น การจัดอบรม กิจกรรม เรื่องหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปลูกฝังจิตสำนึก ทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี และเพื่อประโยชน์ของประชาชน

2. สำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้การดำเนินการเป็นอย่างต่อเนื่อง มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงาน และเพิ่มอัตรากำลังให้มีจำนวนเพียงพอรองรับปริมาณงาน เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานเป็นที่พึงพอใจ สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

3. สำนักงานเลขาธิการ สำนักการโยธา ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรมากขึ้น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิชิตคิด ความคิดเห็น วิธีการบริหารงานให้เหมาะสมกับปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการที่ตรงตามความต้องการประชาชนอย่างแท้จริงและทั่วถึง
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด ประสิทธิภาพและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จังหวัดลำพูน, คณะกรรมการธรรมาภิบาล. (2557). ธรรมาภิบาลในประเทศไทย. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2565, จาก http://123.242.167.132/tammapiaban/tender_view.php?id=13
- นิภาพรรณ ผิวอ่อน. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดยี่เหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 102). (2561, กรกฎาคม 26). *ราชกิจจานุเบกษา*, 135(179ง), 12-18.
- พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. (2564). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2564ข). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2564ค). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2564). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2563). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 25), กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักการโยธา. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทั่วไป. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2565, จาก <http://office.bangkok.go.th/dpw/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.opdc.go.th/content/NDg5OA>
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.